Cena pojedyńczego egzempl. 10 gr. Dzisiejszy numer zawiera 6 stron.

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 79 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 łam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-łam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstem ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski" wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzeźnie. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 54 Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, wtorek dnia 9 maja 1933 r. Rok XIII

Prof. Dr. I. Mościcki

ponownie wybrany Prezydentem Rzeczypospolitej

Warszawa, 8. V. O godz. 11° Marszałek Sejmu Świtalski otworzył Zgromadzenie Narodowe. Na stanowisko Prezydenta zgłosił p. Walery Sławek kandydaturę i to P. Prof. Mościckiego, dotychczasowego Prezydenta. Innych kandydatur nie zgłoszono.

W głosowaniu brały udział Bezpartyjny Błok Współpracy z Rządem, po-

Po głosowaniu p. Marszałek Sejmu zarządził 15-minutową przerwę celem obliczenia oddanych głosów.

WYNIK GŁOSOWANIA.

Głosowało 343 członków Zgromadzenia Narodowego. Ważnych oddanych głosów

332

PROF. DR. IGNACY MOŚCICKI
został ponownie wybrayn Prezydentem Rzeczypospolitej.

słowie Chrześcijańskiej Demokracji z Małopolski, Klub Żydowski, Klub Niemiecki i 6 posłów Chłopskiego Stron. Agrarnego.

Opozycja w Zgromadzeniu nie bierze udziału.

W loży dyplomatycznej zajął miejsce m.i n. J. Eksc. Ks. MARMAGGI, Nuncjusz Apostolski w Polsce.

kartek nieważnych 11 — bezwzględna większość 167.

Kandydatura prof. dr. Mościckiego uzyskała 332 głosów i tem samem został ponownie wybrany na 7-letni okres Prezydentem Rzeczypospolitej.

Po ogłoszeniu wyniku przez marszałka Świtalskiego członkowie Zgromadzenia Narodowego przyjęli wybór niemilknącemi oklaskami i okrzykami na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej.

P. Marszałek Świtalski zawiadomił zgromadzonych, że o terminie Zgromadzenia Narodowego, na którem nowoobrany Prezydent złoży przysięgę — będą poinformowani pisemnie.

O godz. 12,30 Zgromadzenie Narodowe zakończono.

Polska dała dowód, że Niemców się nie boi

ECHA ROZMÓW POSŁA POLSKIEGO Z HITLEREM

GENEWA. „La Suisse" zamieszcza artykół o rozmowie kanclerza Hitlera z min. Wysockim.

Dziennik przypomina, że POLSKA POKAZAŁA W ZWIĄZKU Z REWOLUCJĄ HITLEROWSKĄ I Z PROPOZYCJĄ DYREKTORJĄTU EUROPEJSKIEGO ZIMNĄ KREW I DAŁA DOWÓD, ŻE NIE BOI SIĘ NIEMIEC.

Świadome swej siły stanowisko Polski zrobiło wrażenie w świecie najlepiej zaś zostało zrozumiane w Niemczech. Hitler zrozumiał, że jeżeli pragnie skonsolidować swe dzieło wewnętrzne, NIE MOŻE PROWOKOWAĆ POLSKI.

Z chwilą, gdy kanclerz niemiecki oświadczył gotowość utrzymania polityki Rzeszy w ramach traktatów, — Polska nie ma powodu odrzucać negocjacji, tembardziej, że w sprawach, które mają być dyskutowane jest ona stroną żądającą, w szczególności co się tyczy mniejszości i spraw gospodarczych.

Co się tyczy granic, sytuacja jest jasna: skoro rozmowy mają być utrzymane w ramach traktatów, jedyną sprawą, któraby mogła być dyskutowana, jest sprawa ułatwień tranzytowych. —

„Jeżeli kanclerz Hitler — kończy dziennik — mówi o woli pokoju, Polska może odpowiedzieć, że oddawna dała jej dowody, posuwając się aż do zaproponowania Niemcom paktu nieagresji, na co Niemcy nawet nie odpowiedziały.

Jeżeli więc nawiązanie kontaktu, jakie miało miejsce w środę nie jest ze strony Hitlera tylko demonstracją i nastąpią po niem szczere rokowania, to ze strony Polski nie będzie żadnych przeszkód.

Nawet dzieci biją !...

GDAŃSK. Dnia 4 bm. w Sopotach do bawiącego się przed domem synka prof. Gawła przystąpiło dwóch wyrostków i jeden z nich zapytał chłopca czy jest żydem? Na odpowiedź „nie", drugi powiedział „tak, jesteś polakiem" i uderzył go w twarz. Zajście to widziała jedna z mieszkanek domu, niemka i na swoją uwagę „dlaczego bijecie dziecko polskie, które nie dało do tego najmniejszego powodu", otrzymała odpowiedź: „jest Polakiem i musi iść do Polski, a nie pozostawać tutaj w Niemczech". Jest to fakt, świadczący dobitnie o nastrojach ludności gdańskiej w stosunku do Polaków.

GDAŃSK. Podczas obchodu święta narodowego 3-go Maja przez ludność polskich wiosek Wielkie Trąbki, Ełganowo i Rostołowo, rzekomo dla utrzymania porządku publicznego zgromadzona została *znaczna ilość policji jawnej i tajnej, którą ukryto w domach niemieckich.* W pewnym momencie na alarm, wszczęty przez jedną z miejscowych niemek, policjanci *rzucili się z pałkami gumowemi na Polaków i aresztowali 4 osoby. By li to funkcjonarjusze kolejowi,* jeden obywatel polski i 3-ch obywateli gdańskich. Jak się dowiadujemy aresztowani zostali zwolnieni mają jednak stanąć przed sądem gdańskim.

REPRESJE NIEMIECKIE NIE USTAJĄ. —

Odebranie paszportów działaczom polskim.

Królewiec. Jak donoszą z Susza, na polecenie landrata w Sztumie, sekretarzowi Związku Polaków oraz przewodniczącemu Polskiego Związku Szkolnego powiatu sztumskiego **zostały odebrane paszporty**, ponieważ brali oni udział w uroczystościach **3 Maja w Inowrocławiu.**

Mniejszość polska w ostatnich czasach jest systematycznie pozbawiona wolności oraz swobody w działaniu.

—o—

OFICEROWIE I ŻOŁNIERZE POLSCY U OJCA ŚW.

Rzym. Ojciec św. przyjął na audjencji oficerów i żołnierzy należących do drużyny polskiej, biorącej udział w Międzynarodowych Zawodach Hippicznych.

Rada Naczelna Związku Obrony Kresów Zachodnich o stosunkach polsko-niemieckich

Dnia 30 kwietnia br. odbyło się w Warszawie posiedzenie Rady Naczelnej Związku Obrony Kresów Zachodnich, poświęcone sprawom organizacyjnym oraz rozpatrzeniu obecnej sytuacji politycznej na odcinku stosunków polsko-niemieckich. W wyniku obrad przyjęte zostały następujące rezolucje:

1) Żywiołowa reakcja społeczeństwa polskiego na groźby i prowokacje niemieckie, jak również na prześladowania i terror w stosunku do ludności polskiej w Niemczech, była nieuniknioną i naturalną koniecznością wobec warunków, wytworzonych po drugiej stronie granicy. Reakcja ta doprowadziła do szeregu konkretnych postanowień i posunięć, przynoszących w skutkach swych poważne odciążenie życia polskiego z nieuzasadnionego i niezdrowego ulegania różnorodnym wpływom niemieckim. W szczególności akcja ta dała poważne wyniki w stosunku do filmów niemieckich, ogłoszeń polskich w prasie niemieckiej, nieusprawiedliwionego niczem rozpowszechnienia prasy niemieckiej na terenach ziem zachodnich Rzeczypospolitej i wreszcie oczyszczenia tych ziem z zewnętrznych pozostałości okresu niewoli.

2) Akcja ta musi być prowadzona nadal z całą konsekwencją i planowością, przyczem winna ona objąć również i poszczególne dziedziny wytwórczości i handlu, prowadząc do usunięcia z życia gospodarczego Polski zbędnego i nienaturalnego importu szeregu wytworów niemieckich, znajdującego swe uzasadnienie jedynie w przesądzie o rzekomej wyższości gatunkowej produktów niemieckich. Akcja ta winna być prowadzona w kontakcie z odpowiedniemi czynnikami polskiego życie gospodarczego.

3) Rada Naczelna zaleca Zarządowi Głównemu, Dyrekcji oraz poszczególnym ogniwom organizacyjnym Związku pilne czuwanie nad zachowaniem przez społeczeństwo polskie solidarnej i jednomyślnej postawy w stosunku do akcji usuwania wpływów niemieckich z poszczególnych dziedzin życia polskiego. Rada Naczelna stwierdza, że przejawiające się w ostatnich czasach na niektórych terenach i zasługujące na potępienie próby rozbijania jednolitej postawy społeczeństwa są wynikiem niewytłumaczalnego niezrozumienia istoty i wagi zagadnienia stosunków polsko-niemieckich w dobie obecnej

4) Zwracając uwagę na dalsze uniemożliwienie prasie polskiej swobody kolpotażu na terenie Niemiec przez cofanie debitu coraz to nowym organom tej prasy oraz na równoczesny swobodny dostęp do Polski najbardziej nawet bojowych organów niemieckich. Rada Naczelna zwraca się do Rządu Rzplitej Polskiej o zastosowanie zdecydowanych i konsekwentnych środków, uniemożliwiających przedostanie się teren Państwa Polskiego agresywnej w tonie i treści prasy niemieckiej, przyczem ze szczególnym naciskiem zwraca uwagę na fakt cynicznego i złośliwego omijania represyjnych zarządzeń władz polskich przez pisma niemieckie, przejawiający się w przedostawaniu się do Polski pod zmienionemi tytułami a przy niezmienionej treści pism, którym debit został cofnięty.

5) Rada Naczelna zwraca się do Rządu o wyzyskanie swych praw celem doprowadzenia do zmiany niezrozumiałej dla społeczeństwa taktyki milczenia, stosowanego przez Dyrekcję „Polskiego Radja", które w dalszym ciągu systematycznie uważa się za związane umową o zachowaniu wzajemnej lojalności z Niemcami, nie umiejąc zapewnić w najmniejszym nawet stopniu poszanowania tej umowy przez Niemcy. Rada Naczelna stwierdza, iż cynizm intensywnej propagandy antypolskiej, stosowanej przez wszystkie radjostacje niemieckie, w zestawieniu z uporczywem milczeniem „Radja Polskiego" wywołuje najdalej idące zdenerwowanie wszystkich Kół i czynników społeczeństwa polskiego, w szczególności zaś społeczeństwa zachodnich województw Rzeczypospolitej.

6) Rada Naczelna zwraca się do władz administracyjnych Rzeczypospolitej o roztoczenie bacznej kontroli nad działalnością organizacji niemieckiej mniejszości w Polsce. Zadaniem tej kontroli winno być niedopuszczenie do przenikania na teren Państwa Polskiego form organizacyjnych i metod działania wrogich temu Państwu.

7) Rada Naczelna zwraca się do Rządu Rzeczypospolitej z przedstawieniem systematycznego niebezpieczeństwa, tkwiącego w agresywnych wystąpieniach Gdańska, przeciwko Polsce i przeciwko miejscowej ludności polskiej. Rada Naczelna zwraca uwagę na konieczność przewidzenia odpowiednich środków zapobiegawczych na wypadek prób postawienia Rzeczypospolitej przez niepoczytalne czynniki gdańskich bojówek niemieckiego nacjonalizmu przed zamachami na zasadnicze prawa Polski do terenu W. Miasta

8. Rada Naczelna stwierdza, iż stosowane przez dzisiejsze władze niemieckie metody prześladowania swobody narodowego życia mniejszości polskiej w Niemczech, stanowią wyraźne i zdecydowane naruszenie zobowiązań ciążących na państwie niemieckiem w stosunku do tej mniejszości.

Rada Naczelna przypomina, że tereny Śląska, Mazur i Powiśla uzyskane były przez Niemcy w wyniku plebiscytu, dokonywanego w czasie obowiązujących w Niemczech postanowień Konstytucji Wejmarskiej przy oficjalnem zobowiązaniu się urzędowych czynników niemieckich nietylko do poszanowania w stosunku do mniejszości polskiej postanowień tej Konstytucji, lecz nawet do poważnego ich rozszerzania w postaci nadania autonomji pozostałej przy Niemcach części śląskiego terenu plebiscytowego. Obecna polityka władz niemieckich. zrywająca całkowicie z temi obietnicami oraz postanowieniami narodowościowemi Konstytucji Wejmarskiej, podważa podstawy prawnego posiadania terenów plebiscytowych przez państwo niemieckie i stworzą sytuację, uprawniającą wprowadzoną w błąd ludność do żądania ponownej możności wypowiedzenia się co do swego losu i swej przynależności państwowej.

9. Rada Naczelna stwierdza, iż wynikiem dokonanego w Niemczech przewrotu jest uświadomienie wielu czynnikom politycznym Europy pełnej bezcelowości czynionych w ciągu lat kilkunastu ofiar na rzecz rozbudzenia w Niemczech ducha rzetelnego pacyfizmu i pojednania. Ofiary te, w których w poważnym stopniu uczestniczyła i również Polska, przyniosły jedynie rozbudzenie niemieckich dążeń zaborczych i spowodowały wzrost niebezpieczeństwa płynącego ze strony Niemiec dla podstawowych warunków pokoju europejskiego.

Rada Naczelna wyraża przekonanie o konieczności całkowitego zerwania z tego rodzaju złudnemi metodami pozyskiwania Niemiec dla idei pokoju i porozumienia.

10. Rada Naczelna z radością widzi zasadniczy zwrot, dokonywujący się w społeczeństwach państw, zagrożonych przez rozwój pangermańskich tendencyj rewizjonistycznych, w duchu wytworzenia ścisłego i mocnego bloku państw i narodów Europy Środkowej, będącego najpewniejszą i najmocniejszą gwarancją pokoju dla tych państw oraz czynnikiem istotnego i twórczego postępu w stosunkach międzynarodowych. —

Skróty

= **PADEREWSKI** przybył do Paryża.

= **GANDHI** po rozpoczęciu głodówki ma być wypuszczony na wolność. —

= **KRĄŻĄ POGŁOSKI**, że w związku z wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej ma być ogłoszona amnestja.

Z różnych stron

— **Potworne morderstwo.** Onegdaj w **Gorzedowie** pod Starogardem dokonano potwornego morderstwa na osobie 73 letniej Teresy Rohde. Nieszczęśliwej zadano kilka ciosów w głowę, które spowodowały natychmiastową śmierć. Śledztwo w toku.

— **Katastrofy lotnicze.** W ubiegły czwartek w pobliżu **Lisewa** spadł samolot wojskowy. Samolot został doszczętnie zniszczony a pilot kapitan Wacław **Główczewski,** lat 39 zginął na miejscu. Druga katastrofa wydarzyła się w miejscowości **Roganowo,** pow. Radom. Pilot **Żbikowski** i obserwator **Melczyk** ponieśli śmierć na miejscu.

— **Wielki pożar. W Lipnicy** pow. Chojnice w zabudowaniach Edw. Jagodzińskiego wybuchł wielki pożar. Pożar strawił 2 stodoły, 2 szopy, oborę, garaż, narzędzia rolnicze, maszyny i w. innych. Straty wynoszą około 100 tys. złotych. Pożar spowodował 11-letni Leon Cilze, który palił papierosa w stodole. W **Linowcu** spaliły się 3 domy mieszkalne: Szaefera, Kreji i Szylinga. Powód powstania pożaru niestwierdzony.

— **Pożar w powiecie tczewskim.** W **Rokitkach** wybuchł pożar u osadnika Plutowskiego. Pożar zniszczył stodołę, zbiór, narzędzia rolnicze oraz oborę. Straty wynoszą około 8000 zł. Pożar spowodował 6 letni chłopiec, bawiący się zapałkami.

— **Śmiertelne zderzenie.** Na szosie pod Zbeninami zderzyli się rowerzyści z których niejaki Szczepański wskutek upadku złamał sobie kręgosłup i wkrótce zmarł.

— **Tragiczna śmierć dziecka.** W **Partęcinach** pod Grudziądzem wydarzył się tragiczny wypadek. Dziecko Alb. Baucha, półtora roku liczące, weszło na maneż, gdzie znajdowały się motory do nabierania wody. Dziecko dostało się w motor, który je doszczętnie zmiażdżył.

— **Powiesił się.** W **Świeciu** powiesił się kupiec Jan Lewandowski. Przyczyną samobójstwa było ciężkie położenie materjalne.

— **Córka zamordowała z ojcem swego męża.** W marcu br. zginął w Szabdach Maks. Sadachu. Okazało się, że Sadachu został zamordowany przez swą żonę Fridę. W morderstwie pomagał jej ojciec Augustyn Kern. Morderstwo dokonane zostało na tle podziału majątku.

— **Zawód miłosny powodem zbrodni.** W **Katowicach** podczas kłótni między kochankami Rudą Teklą a Żurkiem, Rudówna pchnęła swego kochanka nożem w serce. Śmierć nastąpiła na miejscu

— **W Pszczynie** 25-letnia J. Zbierendówna przecięła brzytwą swemu narzeczonemu Moszcowi Walterowi, lat 29 gardło, a następnie tą samą brzytwą przecięła sobie gardło i tętnice obu rąk. Powodem tej tragedji był zawód miłosny.

— **Sieroty wygrały 12 tys. dolarów.** Największa wygrana w ostatniem ciągnieniu dolarówki 12 tys. dolarów — padła na obligację, będącą własnością małych sierot po 27 letnim urzędniku K. Jordanie w Warszawie.

— **Tragedja zakochanych.** Na Kolonji Melnie w **Leszczycach,** koło Katowic, bezrobotny Józef Wilczek, pozbawił życia 19-letnią Olgę Reszerównę i sam popełnił samobójstwo. Powodem dramatu była niemożność pobrania się dwojga młodych.

KS. DR. ŁĘGOWSKI

LOURDES

XI.

Po procesji sakramentalnej pojechaliśmy autobusem do dolnej stacji kolejki linowej. Kolejka jeszcze nie nadeszła, dlatego wchodzę na wzgórek ponad Gawą i zażywam widoku na górną jej dolinę. Dolina ma kształt litery U co wskazuje, że wyżłobiły ją przed wiekami lodowce. Góry okalające dolinę są tem wyższe, im więcej zbliżają się do środka Pirenejów, ale śniegu na szczytach nie widać. Nie dosięgły linji wiecznych śniegów. Słychać dzwonek! Kolejka nadeszła. Zajmujemy miejsce w wagonie, który budową dostosowany jest do tego, że jedzie po torze pochyłym.

Z górnej stacji nadchodzi sygnał, że wszystko jest gotowe. Ruszamy. Za chwilę jesteśmy ponad dachem stacji. Coraz wyżej i wyżej unosimy się. — Lourdes zapada coraz głębiej pod nami, podobne już tylko do mrowiska wielkiego. Na środku toru wymijamy wagon, który jedzie w dół. Po 15 minutach jazdy stajemy na górnej stacji, skąd pieszo wchodzimy na szczyt. Wznosi się tu potężny krzyż, który nocą tysiącami lamp elektrycznych daleko świeci w kraj. Podobny krzyż żelazny sterczy na szczycie Giewontu w Tatrach polskich.

Od krzyża zwracam oczy na szczyty Pirenejów. Co za wspaniała panorama roztacza się przedemną! Z za szczytów zielonych i nagich, które z dołu widziałem, wyłoniły się na tej wyżynie olbrzymy gór. Na ramionach ich spoczywają gronostaje śniegów odwiecznych, które olśniewają oko blaskiem różowym, wyczarowanym promieniami słońca zachodzącego. Stoję jak wryty i patrzę się na ten cud przyrody. A myśl ulata wyżej ku Stwórcy i przypominają mi się słowa, które czytałem kiedyś na krzyżu Wincentego Pola w Dolinie Kościelskiej: I nic nad Boga!

Czy nie przeżyłem już podobnie silnych wrażeń na innem miejscu? Tak, trzydzieści lat temu ujrzałem z wyżyn karpackich poraz pierwszy pasmo niebotycznych Tatr a wzruszenie ogarnęło mnie tak silne, że łzy zamgliły mi oczy. Były to łzy radości.

Kilka lat później stałem o wschodzie słońca na szczycie Feldbergu w południowym Schwarzwaldzie i widziałem poraz pierwszy panorama Alp. Śnieżne szczyty rysowały się wyraźnie na błękitnym nieboskłonie i jak wyspy wyłaniały się z mgieł, pokrywających równinę szwajcarską. Stałem długo i wpatrywałem się w cudny krajobraz, sięgający od Montblanc na zachodzie do Gross Glockner na wschodzie. W miarę jak słońce wyżej się znosiło i powietrze ogrzewało, stawał się widok mglisty, aż znikł zupełnie za oparami górnego Renu. Dopiero teraz zszedłem jakoby z Olimpu do siedzib ludzkich.

Dziś poraz trzeci w życiu z wysokiego szczytu wpatruję się w cudny krajobraz górski i to Pirenejów. — Wśród szczytów wyróżniają się Mont Perdu i Maladetty, sięgające do 3400 metrów wysokości. Moi towarzysze starają się za pomocą tablicy orjentacyjnej stwierdzić nazwy poszczególnych szczytów.

Ja nie trudzę się tem, bo widać jest kilkadziesiąt szczytów a nazwy ich i tak zapomnę. Wolę utrwalić w pamięci obraz Pirenejów i zabrać go ze sobą na równinę pomorską jako drogocenne wspomnienia górnych przeżyć.

— W góry, w góry miły bracie!
Tam swoboda czeka na cię.

Kto to deklamuje wiersze Pola? A, to ks. proboszcz Chramiec, syn Tatr niebotycznych. Tu czuje się w swoim żywiole wśród turni i hal.

Z stacji kolejki dochodzi nas głos dzwonka. Czas wracać! Jeszcze jedno długie spojrzenie na śnieżne szczyty, jeszcze jeden szept: żegnajcie, a potem obejmuje nas mrok ciasnego wagoniku, zwieszonego na długiej linie stalowej. Za 15 minut znajdujemy się na dole nad Gawą. Autobusem wracamy do hotelu.

Podczas wieczerzy panuje przy naszych stołach cisza.

— Czemu Pani tak zadumana? pytam swoją sąsiadkę, córkę niedawno zmarłego profesora Balzera z Lwowa. —

— Smutno mi, odpowiada, bo jutro pożegnać mi trzeba ukochaną Matkę Niebieską. Tak dobrze mi tu było. — jak trzem apostołom na górze Tabor.

— My wszyscy czuliśmy się tu dobrze, czuliśmy bliskość nieba. — Jutro z żalem żegnać będziemy grotę i Lourdes.

Po wieczerzy schodzimy na plac przed kościołem św. Różańca, żeby z góry widzieć ten pochód jedyny w swoim rodzaju. Płoną znowu tysięczne światła a ku niebu gwiaździstemu płynie pieśń: Ave, ave Marja.

Po procesji udają się do groty, żeby tu w ciszy spędzić kilka chwil i w ręce Matki Niebieskiej złożyć ostatnie prośby.

A z Lourdes odchodzi huk moździerzy i dźwięki muzyki na cześć Notre Dame de Lourdes.

(Dalszy ciąg nastąpi)

Znamienny apel Rady w sprawie Pomorza do Kupiectwa państw zaprzyjaźnionych z Polską

Przy nader licznym niemal stuprocentowym udziale delegatów Zarządów Towarzystw Kupieckich wszystkich miast pomorskich obradowała w niedzielę, dnia 30 kwietnia br. w Grudziądzu RADA ZWIĄZKOWA przyjmując w 6-godzinnych obradach do wiadomości sprawozdania Centrali i akceptując linję wytyczną naczelnych władz związkowych.

Uchwalono szereg rezolucyj pod adresem Zarządu Głównego w formie opinji do najpilniejszych zagadnień gospodarczych, obchodzących kupiectwo ziemi pomorskiej. Do szczegółowych — ożywionych i ciekawych obrad jeszcze powrócimy. Obradom przewodniczył Prezes Związku p. Tadeusz Marchlewski, który w referacie swoim podkreślił m. i. konieczność wielkiego solidarnego wysiłku całego kupiectwa, ażeby w ścisłej współpracy z władzami opanować obecne trudności i jaknajwcześniej doprowadzić do normalizacji sytuacji gospodarczej przedewszystkiem na Pomorzu, gdzie umocnienie odporności warsztatów handlowych leży w żywotnym interesie całego Państwa i podyktowane jest względami racji stanu z uwagi na położenie zewnętrzno-polityczne.

W konkluzji tego ustępu przemówienia Prezesa Związku — RADA uchwaliła jednogłośnie i wśród ogromnego aplauzu APEL, podpisany przez organizacje kupieckie wszystkich miast pomorskich do KUPIECTWA PAŃSTW ZAPRZYJAŹNIONYCH Z POLSKĄ, ażeby przez zacieśnienie stosunków handlowych z Polską via Gdynia, zapoznało się z prastarą piastowską ziemią pomorską i przeciwstawiało się wszelkiej wrogiej propagandzie na temat tej najżywotniejszej arterji handlowej POLSKI — bowiem skończyćby się to musiało konfliktem zbrojnym, przekreślającym trwające od lat międzynarodowe usiłowania pacyfikacji i normalizacji stosunków gospodarczych świata

Przebieg nader poważny obrad niedzielnych odzwierciadlił duży poziom organizacyjny i szerokie aspiracje państwowe pomorskiego kupiectwa.

Apel!

Rada Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, będąca wyrazem opinji całego handlu pomorskiego, korzysta z okazji swego zjazdu w Grudziądzu dnia 30 kwietnia 1933 roku, by dać wyraz oburzeniu, jakie odczuwa społeczeństwo pomorskie na skutek ciągle ponawianych prób wrogiej nam propagandy do wywołania na terenie międzynarodowym dyskusji na temat rewizji traktatów a w szczególności granic Pomorza, opartej na przesłankach świadomie fałszywych.

Rada Kupiectwa Pomorskiego apeluje dlatego do Kupiectwa państw zaprzyjaźnionych z Polską, by zechciało ze swej strony w interesie pacyfikacji stosunków handlowych międzynarodowych — zawsze i wszędzie przeciwstawiać się tym usiłowaniom, gdyż prowadzą one w konsekwencji do konfliktu wojennego, niweczącego wszelkie trwające od lat zamierzenia narodów do utrwalenia pokoju i odbudowy gospodarczej świata. —

Kupiectwo pomorskie — z Ojców Praojców synowie tej ziemi — najbardziej powołane do stwierdzenia słusznych praw polskich do morza i Pomorza zaprasza kupiectwo Państw z Polską zaprzyjaźnionych do zacieśnienia bezpośrednich stosunków handlowych z Polską via Gdynia, aby przekonało się wówczas najlepiej samo o niespornej wiekopomnej polskości tej prastarej ziemi piastowskiej i absolutnej życiowej konieczności posiadania przez naród 30-kilkomiljonowy własnego wolnego dostępu do morza.

PREZES
Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu
Tadeusz Marchlewski

Prezesi Towarzystw Związkowych:
GDYNIA
Dr. Władysław Smoleń
BRODNICA
Paweł Gończ
CHEŁMŻA
Klemens Jastak
DZIAŁDOWO
Franciszek Olejniczak
JABŁONOWO
Antoni Kokoszyński
KOŚCIERZYNA
Roman Łukowicz
LUBAWA
Józef Sierszeński
NOWEMIASTO
Bolesław Jentkiewicz
SKÓRCZ
Leonard Butowski
TCZEW
Władysław Maciejewski
WEJHEROWO
Wilhelm Meinhardt
GRUDZIĄDZ
Józef Mazur
BRUSY
Władysław Hołoga
CHOJNICE
Antoni Kaźmierski
GNIEW
Antoni Nowacki
KAMIEŃ
Antoni Adamiak
KOWALEWO
Antoni Budzikowski
ŁASIN
Edmund Szpitter
PELPLIN
Teodor Pruszak
STAROGARD
Jan Długoński
TUCHOLA
Stanisław Maćkowski
WIĘCBORK
Onufry Ziarkowski
TORUŃ
Ignacy Ollech
CHEŁMNO
Józef Sikorski
CZERSK
Jan Raczkowski
GOLUB
Michał Woroch
KARTUZY
Jan Bieliński
LIDZBARK
Fr. Kamiński
NOWE
Wincenty Jażdżewski
SĘPÓLNO
Stanisław Sobierajczyk
ŚWIECIE
Hipolit Braun
WĄBRZEŹNO
Miecz. Jezierski
DYREKCJA ZWIĄZKU:
Jerzy Radojewski Tad. Niewiakowski.

Sąd o P.T.R.

Sąd Grodzki w Toruniu oddalił wniosek nowego zarządu PTR o zarejestrowanie go i wezwał zarazem *dawny zarząd do natychmiastowego powrotnego objęcia urzędowania.*

Swoje postanowienie sąd uzasadnia tem, że porządek obrad nadzwyczajnego walnego zebrania z dnia 23 marca br. nie przewidywał wyboru zarządu. Wybór zatem jest nieważny.

Sąd wywodzi następnie, że wedle statutu towarzystwa zarząd wybierany jest na trzy lata, przyczem co roku ustępuje po 2 członków, a prezes pozostaje przez całe 3 lata, na swem stanowisku. Z tych względów wybór całego zarządu jest wykluczony, jak *długo ten przepis statutu w drodze zmiany statutu nie zostanie uchylony.*

Koniec końców sąd stwierdza, że wszelkie działania nieformalnie wybrane go zarządu są *nieważne*, a dawny zarząd winien z powrotem przejąć agendy P. T. R.

Święto 63-go pułku piechoty

„DZIECI TORUŃSKICH"

Dnia 8 maja — 63 p. p. Toruński obchodzi doroczne święto pułkowe.

Pułk ten powstał w roku 1919 jako „Toruński Pułk Strzelców" i stał się on kadrą przyszłej Dywizji Pomorskiej, a za dzielność, doskonałość i gorący patrjotyzm ochotników — Pomorzan, otrzymał pułk specjalną odznakę, noszoną dotychczas na patkach munduru wojskowego, w postaci herbu, dawniejszego województwa chełmińskiego — orzeł biały z koroną złotą na szyji, złotemi łapami i złotym mieczem wzniesionym do góry.

Pułk Strzelców Toruńskich w roku 1920 zajął Toruń — wkraczając do Grodu Kopernika, wśród uroczystego nastroju ludności.

Następnie pułk przemianowany na 63 pułk piechoty — toruński, bierze udział w walkach na froncie bolszewickim, a dzień 8. V. 1920 r. bitwa pod Jelaniem, stał się uwiecznionym na chorągwi pułkowej, jako dzień sławy 63 p. p.

Obecnie 63 p. p. wchodzi w skład 4 Dywizji Piechoty, ciesząc się gorącą sympatją społeczeństwa toruńskiego. —

Okres twórczej pracy pułku w okresie pokojowym, specjalne zasługi na polu p. w. i w. f. w powiatach toruńskim i wąbrzeskim — tworzą oddzielną i obszerną chlubną kartę w historji 63 p. p.

Z tej racji w imieniu społeczeństwa powiatu wąbrzeskiego, składamy w dniu święta pułkowego serdeczne życzenia.

Odezwa do Szan. P. T. Kupców

Zgodnie z postanowieniem Komitetu Organizacyjnego **Obchodu Tygodnia 10-lecia L. O. P. P.**, który odbędzie się w czasie od 14 do 21-go maja br., Komitet Powiatowy L. O. P. P. uprzejmie zaprasza P. T. Kupców i właścicieli sklepów do wzięcia udziału w konkursie dekorowania swych okien wystawowych na dzień 14 maja br. — Nagrodzone zostaną wystawy tylko o pomysłach propagandy na rzecz Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. —

Afisze propagandowe odebrać można w Komitecie Powiatowym L. O. P. P. —

(—) Z. Kalkstein

Prezes Powiat. Kom. L. O. P. P.

Straszna zbrodnia
przed sądem Apelacyjnym

Z TORUNIA donoszą:

W ubiegły wtorek przed Sądem Apelacyjnym stanął 20-letni *Feliks Czyżewski,* skazany przez Sąd Okręgowy za zabójstwo małżonków śp. Lewandowskich na 10 lat więzienia.

Trybunałowi przewodniczył wiceprezes Sądu Apelacyjnego p. *Klank* a jako wotanci sędziowie p. p. *Kolasz i Dudykiewicz.* Oskarżał prokurator *Zembrzuski.* —

Przed Sądem Apelacyjnym przesunęła się upiorna tragedja jaka wydarzyła się w początkach grudnia ubr. w *Sokolejgórze pow. Wąbrzeźno.*

Feliks Czyżewski, lat 20, będąc parobkiem u śp. Lewandowskich w Sokolejgórze, zapałał gorącym afektem do 17-letniej córki swych chlebodawców, chcąc się koniecznie żenić.

Śp. Lewandowscy, wiedząc wiele o Czyżniewskim, kategorycznie odmówili temu związkowi małżeńskiemu i wobec natarczywości Czyżniewskiego wymówili mu pracę.

Czyżniewski postanowił nie dać za wygraną i po kilku dniach wrócił do zagrody śp. Lewandowskich. Po bezskutecznej prośbie o rękę córki gospodarza Józi — Czyżniewski zastrzelił jej ojca i matkę. Ojca śp. Lewandowskiego oraz sąsiada śp. Lewandowskich p. Rychlickiego usiłował również zabić.

Na p. Józi wymógł również to, że ta za „nikogo nie wyjdzie tylko za niego"

Sąd pierwszej instancji tj. Sąd Okręgowy skazał Czyżniewskiego na 10 lat więzienia. Wobec tego, że prokurator i Czyżniewski wnieśli apelację i rozprawa odbyła się w ub. wtorek. —

Sąd po wysłuchaniu stron postanowił Czyżniewskiego oddać do szpitala więziennego na przeciąg 6 tygodni. Po zbadaniu Czyżniewskiego odbędzie się ponowna rozprawa.

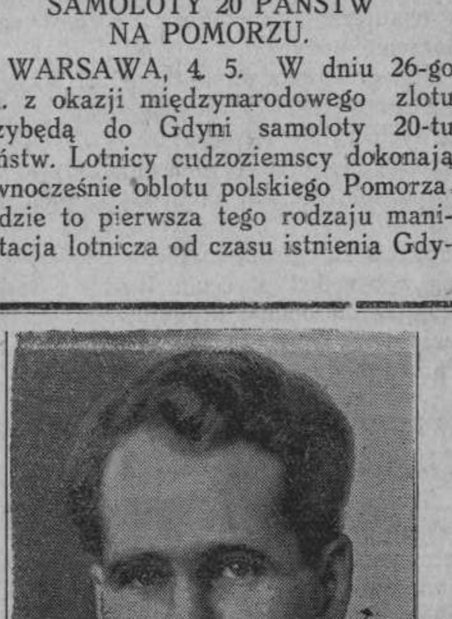
Kronika Kościelna.

Wizytacje pasterskie w r. 1933.

Wizytować będzie J. E. Ks. Biskup Ordynarjusz Dr. Okoniewski: I dekanat toruński: 5—6 czerwca Czarze 6—7 czerwca Czarnowo, 7—8 czerwca Bierzgłowo, 8—9 czerwca Łążyn, 9—10 czerwca Gostkowo, 11—12 czerwca Papowo toruńskie, 13—14 czerwca Grębocin, 14—16 czerwca Toruń, św. Jan, 16—18 czerwca Toruń, N. Marji Panny, 18—20 czerwca Toruń, św. Jakóba, 20—22 czerwca Toruń-Mokre, 22—23 czerwca Lubicz, 23—24 czerwca Kaszczorek.

SAMOLOTY 20 PAŃSTW NA POMORZU.

WARSAWA, 4. 5. W dniu 26-go bm. z okazji międzynarodowego zlotu przybędą do Gdyni samoloty 20-tu państw. Lotnicy cudzoziemscy dokonają równocześnie oblotu polskiego Pomorza. Będzie to pierwsza tego rodzaju manifestacja lotnicza od czasu istnienia Gdyni

RUDOLF HESS.

Dotychczasowy kierownik centralnej komisji politycznej partji Hitlera mianowany został zastępcą Hitlera i objął całkowite kierownictwo partji.

50-lecie Ochotniczej Straży Pożarnej w Kowalewie

UDZIAŁ WEZMĄ NAJWYŻSI PRZEDSTAWICIELE WŁADZ.

Z KOWALEWA donoszą:

W początkach lipca tutejsza Ochotnicza Straż Pożarna obchodzić będzie 50-letni jubileusz swego istnienia.

Na tę rzadką uroczystość przyobiecali przybyć najwyżsi przedstawiciele władz z P. Wojewodą *Kirtiklisem* na czele, p. Starosta Krajowy *Łącki*, prezes Wojewódzki Straży Pożarnych p. Starosta *Kalkstein* i wiele innych.

Nie wykluczonem jest, że *przybędzie również Najwyższy Dostojnik Kościoła na Pomorzu J. Eksc. Ks. Biskup Okoniewski.* —

Pozatem w uroczystości wezmą udział wszystkie Straże Pożarne z powiatu wąbrzeskiego i powiatów przyległych.

Cała uroczystość przedstawia się już w ogólnych zarysach imponująco.

W związku z tą uroczystością „Głos Wąbrzeski przygotowuje swój specjalny numer. —

Nowe ulgi w zakresie długoterminowego kredytu rolniczego

Ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 6 lutego 1933 r. w sprawie oprocentowania i okresów umorzenia pożyczek długoterminowych, zabezpieczających listy zastawne i obligacje Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego.

Rozporządzenie to jest nowem, ważnem posunięciem Władz Państwowych, wypływającem z ogólnego, dokładnie opracowanego programu pomocy dla rolnictwa.

Program ten, wprowadzony przez Rząd w drodze rozporządzeń, obowiązuje już prawie w całości, a obejmuje ulgi kredytowe i podatkowe, wprowadza nadzór sądowy oraz postępowanie rozjemcze w stosunkach z wierzycielami, ułatwia i finansuje parcelację oddłużeniową i t. p., a więc stwarza warunki, umożliwiające — jak to ustalono na podstawie dokładnych badań — istnienie i rozwój olbrzymiej większości gospodarstw rolnych. Niewątpliwie pewna, niewielka ilość najsłabszych warsztatów nie podoła trudnościom nawet w obecnych warunkach, dla ogólnego jednak dobra, tego rodzaju gospodarstwa, jako bezwarunkowo niezdolne do życia, muszą raz wreszcie ulec likwidacji, lub przejść w inne odpowiedniejsze ręce.

Natomiast dla całości naszego rolnictwa powstają warunki, umożliwiające — nieraz zapewne przy pewnych ofiarach — istnienie w ramach ścisłej i zdrowej kalkulacji handlowej.

Rozporządzenie Ministra Skarbu dotyczy kredytów Banku Gospodarstwa Krajowego i Państwowego Banku Rolnego; dla rolników ważne są te postanowienia, które odnoszą się do kredytu rolniczego — ziemskiego.

W tym zakresie ulgi dla dłużników Banku Gospodarstwa Krajowego nie różnią się od ulg przyznanych dłużnikom Państwowego Banku Rolnego. Dlatego poniżej omówione będą — jako ogólniejsze — korzyści osiągane przez tych, którzy zaciągnęli zobowiązania w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego.

Na podstawie omawianego rozporządzenia udogodnienia i ulgi dla rolników którzy zaciągnęli w Państwowym Banku Rolnym pożyczki w listach zastawnych i obligacjach meljoracyjnych, podlegają na: —

1. obniżeniu oprocentowania,
2. przedłużeniu okresu, na który pożyczka została udzielona,
3. wprowadzeniu początkowego okresu ulgowego w ciągu którego dłużnicy płacić będą wyłącznie oprocentowanie, nie uskuteczniając żadnych wypłat na umorzenie pożyczki.

Ulgi powyższe odnoszą się do wszystkich pożyczek w 7 i 8 proc. listach zastawnych P. B. R. oraz do wszystkich pożyczek meljoracyjnych, udzielonych w 7 proc. obligacjach meljoracyjnych P. B. R. —

Sprawa zaległości zarówno pochodzących z przed 1 stycznia 1932 r. jak i późniejszych będzie uregulowana przez specjalne wewnętrzne zarządzenia Władz Państwowego Banku Rolnego.

I. KREDYT DŁUGOTERMINOWY W LISTACH ZASTAWNYCH P. B. R.

1. Obniżenia oprocentowania. Począwszy od dnia 1 stycznia 1933 roku oprocentowanie wszystkich pożyczek długoterminowych, udzielonych w listach zastawnych P. B. R., zostało obniżone do 4½ proc. w stosunku rocznym, t. zn., że półroczna rata wynosić będzie 2¼ proc., czyli 2 zł. 25 gr. od każdych stu złotych pożyczki, a 22 zł. 50 gr. od każdego tysiąca pożyczonego w listach zastawnych P. B. R. —

Dla zorjentowania się w rozmiarach ulgi przyznanej obecnie dłużnikom Państwowego Banku Rolnego należy przeprowadzić następujące porównanie:

Od każdego tysiąca złotych płacił pożyczkobiorca przed 1. I. 1933 r. procenty w wysokości:

Przy pożyczce w 8 proc. list. zast. rocznie 80 zł. — półrocznie 40 zł.,

Przy pożyczce w 7 proc. list. zast. rocznie 70 zł. półrocznie 35 zł.

Obecnie procenty od wszystkich pożyczek będą równe i wyniosą rocznie 45 zł. półrocznie 22,50 zł.

2. Przedłużenie okresu, na który pożyczka została udzielona. Dotychczas długoterminowe pożyczki w listach zastawnych P. B. R. udzielane były na okresy różnej długości od 10 do 30 lat.

W roku ub. Władze Państwowe Banku Rolnego, pragnąc pójść na rękę swym dłużnikom postanowiły, iż pożyczki udzielone na okres krótszy, mogą być na życzenie dłużnika, przenoszone do dłuższego okresu umorzenia.

Przy takiem przeniesieniu pożyczki, czyli przy przedłużeniu czasu jej spłacenia, zmniejszała się oczywiście wysokość tej części raty, która obracana była na umorzenie pożyczki. Znaczna ilość dłużników Państwowego Banku Rolnego skorzystała ze wspomnianego udogodnienia; obecne zarządzenia władz państw. idą jeszcze dalej, gdyż wszystkie pożyczki długoterminowe, zaciągnięte w listach zastawnych Państwowego Banku Rolnego, po odliczeniu od ich wysokości tego co już zostało umorzone, otrzymają nowy okres spłaty, wynoszący 55 lat i rozpoczynający się 1 stycznia 1933 roku Dzięki temu zarządzeniu ta część raty półrocznej, która wpłacona była na umorzenie pożyczki, ulega dalszemu poważnemu zmniejszeniu. Korzyść jaką osiągną rolnicy z obniżenia oprocentowania i przedłużenia okresu umorzenia pożyczek przedstawia się w sposób następujący:

Rata półroczna od każdego tysiąca pożyczki w listach zastawnych P. B. R. składająca się z oprocentowania i umorzenia, wynosiła ogółem (bez dodatku administracyjnego w wysokości ½ proc.)

Okres umorzenia 10 lat 8 proc. listy zast. rata półr. 75 zł. od każdego tys. zł.

Okres umorzenia 10 lat 7 proc. listy zast. rata półr. 70,40 zł. od każdego tysiąca zł.

Okres umorzenia 20 lat 8 proc. listy zast. rata półroczna 50.60 zł. od każdego tysiąca zł.

Okres umorzenia 20 lat 7 proc. listy zast. rata półr. 46.90 zł. od każdego tysiąca zł. —

Okres umorzenia 30 lat 8 proc. listy zast. rata półroczna 44,30 zł. od każdego tysiąca zł.

Okres umorzenia 30 lat 7 proc. listy zast. rata półr. 40,10 zł. od każdego tysiąca złotych.

Obecnie rata półroczna wynosić będzie 25 zł.

Zgłaszanie do Państwowego Banku Rolnego prośby o przedłużenie okresu umorzenia jest zbędne, gdyż nastąpi ono z mocy ustawy w stosunku do wszystkich dłużników P. B. R. których zobowiązanie zaciągnięte zostało w listach zastawnych. Oczywiście ustawowe przedłużenie okresu umorzenia kredytu nie będzie przeszkodą dla każdego, kto zechciałby spłacić swe zobowiązanie w stosunku do Państwowego Banku Rolnego w terminie wcześniejszym.

3. Trzyletni okres ulg dodatkowych (karencji). Jak zaznaczono wyżej przy pożyczce w wysokości 1.000 zł. rata półroczna, obejmująca oprocentowanie i wpłatę na umorzenie pożyczki, wynosić będzie obecnie 25 zł. Uwzględniając jednak szczególnie trudne położenie, w jakiem znajduje się rolnictwo Władze Państwowe wprowadziły poza wymienionemi dotychczas ulgami, trzyletni okres ulg dodatkowych, obowiązujący od 1 stycznia 1933 r., którego znaczenie polega na tem, że w omawianym okresie t. j. od 1 stycznia 1933 r. do 1 stycznia 1936 r. dłużnicy Państwowego Banku Rolnego zwolnieni są od wpłacania przypadającej na umorzenie części raty, — przeznaczonej na umorzenie kredytu — a płacą tylko procenty.

O rozmiarach przyznanych ulg najlepiej przekonać się można na podstawie kilku podanych poniżej przeliczeń:

1. W roku 1927 zaciągnięta została pożyczka w 8 proc. listach zastawnych P. B. R. w wysokości 900 zł. na okres dziesięcioletni. Rata półroczna wynosiła 67 zł. 50 gr. Na dzień 1 stycznia 1933 r. nieumorzona część pożyczki wynosiła 475 zł. Od tej nowej sumy dłużnik płacić będzie raty półroczne: w ciągu pierwszych trzech lat po 10 zł. 69 gr. t. j. o 56 zł. 81 gr. półrocznie mniej, następnie przez 52 lata po 11 zł. 87 gr., t. j. o 55 zł. 63 gr. półrocznie mniej, niż dotychczas. —

2. W roku 1928 zaciągnięta została pożyczka, w 7 proc. listach zastawnych P. B. R. w wysokości 3.000 zł. na dwadzieścia lat. Rata półroczna wynosiła 140 zł. 70 gr. Na dzień 1 stycznia 1933 r. nieumorzona część pożyczki wynosiła 2.629 zł. Od tej nowej sumy dłużnik płacić będzie raty półroczne: w ciągu pierwszych trzech lat po 59 zł. 15 gr., t. j. o 81 zł. 55 gr. półrocznie mniej, następnie przez 52 lata po 65 zł. 72 gr., t. j. o 74 zł. 98 gr. półrocznie mniej, niż dotychczas. —

3. W roku 1929 zaciągnięto pożyczkę w 7 proc. listach zastawnych P. B. R. w wysokości 12.000 zł. na okres trzydziestoletni. Rata półroczna wynosiła 481 zł. 20 gr. na dzień 1 stycznia 1933 r. nieumorzona część pożyczki wynosiła 11.523 zł. Od tej nowej sumy dłużnik płacić będzie raty półroczne: w ciągu pierwszych trzech lat po 259 zł. 27 gr., t. j. o 221 zł 93 gr. półrocznie mniej, następnie przez 52 lata po 288 zł. 07 gr. t. j. o 193 zł. 13 gr. półrocznie mniej niż dotychczas.

We wszystkich podanych wyżej przykładach nie doliczono dod. administracyjnego, który pozostaje na przyszłość bez zmiany i wynosi, jak dotychczas, — ½ proc. przy każdej racie.

II. KREDYTY W OBLIGACJACH MELJORACYJNYCH P. B. R.

1. Obniżenie oprocentowania. Oprocentowanie pożyczek udzielonych w obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego wynosiło dotychczas 7 proc. t. j. 7 zł. od każdych pożyczonych stu złotych nominalnych i 70 zł. od tysiąca rocznie.

Po obniżeniu oprocentowania na 4½ proc. spłata roczna z tytułu procentów wynosić będzie 45 zł. od tysiąca.

A więc dłużnik Państwowego Banku Rolnego, który od każdego tysiąca pożyczki płacił dotychczas w racie półrocznej z tytułu procentów 35 zł. obecnie płacić będzie 22 zł. 50 gr.

2. Przedłużenie okresu, na który pożyczka została udzielona. Pożyczki w obligacjach meljoracyjnych udzielane były początkowo na lat 15 w roku ubiegłym Władze Państwowego Banku Rolnego przedłużyły ten okres do lat 18-tu. Obecnie okres umorzenia został ostatecznie przedłużony do lat 36, co oczywiście wpłynie poważnie na obniżenie wysokości tej części raty, która będzie wznoszona na umorzenie kredytu.

3. Sześcioletni okres ulg dodatkowych (karencji). Przy pożyczkach zaciągniętych w obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego obowiązywał początkowo trzyletni okres ulgowy; w tym okresie dłużnik Banku spłacał jedynie procenty, nie wnosząc żadnych wpłat na poczet umorzenia pożyczki. A więc przez pierwsze trzy lata po uzyskaniu kredytu meljoracyjnego dłużnik od każdego tysiąca złotych — płacił tylko oprocentowanie w wysokości 70 zł rocznie w ratach półrocznych po 35 zł. Po upływie 3 lat dłużnik miał płacić rocznie 124 zł. 60 gr. od każdego tysiąca. A więc rata półroczna od każdego tysiąca wynosiłaby 62 zł. 30 gr., do czego dochodził jeszcze dodatek administracyjny w wysokości ¾ w stosunku rocznym.

Obecnie okres ulgowy przedłużony jest na 6 lat, t. zn., że przez 6 lat od zaciągnięcia pożyczki dłużnik płaci od każdego tysiąca złotych tylko oprocentowanie, wynoszące rocznie 45 złotych w dwóch półrocznych ratach po 22,50 zł. Po upływie 6 lat rozpoczyna się spłacanie kapitału pożyczki, przyczem całkowita rata półroczna od każdego tysiąca złotych wyniesie nie, jak poprzednio, 62 zł 30 gr, lecz tylko 30 zł 60 gr, do czego dojdzie jeszcze tak, jak poprzednio,, ¾% rocznie na administrację.

Na przykładzie obniżenie raty płaconej przez dłużnika kredytu w obligacjach meljoracyjnych Państwowego Banku Rolnego przedstawia się w sposób następujący.

Zaciągnięta została na początku r. 1930 pożyczka w wysokości 3.000 zł w 7% obligacjach meljoracyjnych. W ciągu trzech pierwszych lat okresu ulgowego dłużnik płacił jedynie oprocentowanie w wysokości 105 złotych półrocznie; począwszy od 1933 r. rata miała się zwiększyć o część przypadającą na umorzenie długu. Ta normalna rata półroczna wyniosłaby 186 zł 90 gr. Obecnie dłużnik korzysta z dodatkowego okresu ulgowego przez dalsze trzy lata, w ciągu których płaci wyłącznie zniżone oprocentowanie. Rata wynosi w tym okresie 67 zł 60 gr, tj. o 119 zł 30 gr mniej od tego, do czego zobowiązał się, zaciągając pożyczkę. Począwszy od 1936 roku płacić będzie ratę półroczną w wysokości 91 zł 80 gr, co oznacza zniżkę raty o 85 zł 10 gr.

W powyższem obliczeniu nie uwzględniono dodatku administracyjnego, wynoszącego, tak, jak i poprzednio, ¾% w stosunku rocznym.

Tak znaczne ulgi dla dłużników, przyznane z poważnem uszczupleniem dochodowości instytucyj państwowych, zostały ustanowione w celu radykalnego i ostatecznego przywrócenia warsztatom rolniczym zdrowych podstaw gospodarowania. Jest rzeczą zrozumiałą, że instytucje kredytu rolniczego oczekują obecnie ścisłego i terminowego wywiązywania się rolnictwa z tak wyraźnie złagodzonych zobowiązań. W ten sposób stanie otworem droga do powrotu zaufania i odbudowy kredytu rolniczego.

Kowalewo

— **Kowalewo.** Dnia 27 kwietnia br. o godz. 20-tej zagaił miesięczne zebranie Właścicieli Nieruchomości prezes p. Przybyszewski przy udziale około 70 członków, następnie podał porządek obrad zebranym do wiadomości.

Sekretarz p. Budniewski odczytał protokół z ostatniego zebrania, który zebrani przyjęli bez żadnych zmian.

Sprawę podatku drogowego referował prezes p. Przybyszewski i podał zebranym do wiadomości że na ostatniem posiedzeniu Sejmiku Powiatowego na jego wniosek o obniżenie podatku drogowego wymierzonego na podstawie dodatku do podatku od nieruchomości z 20 proc. na 10 proc. przedstawiciele miasta Wąbrzeźna i Kowalewa solidarnie głosowali za obniżką, lecz przedstawiciel Golubia głosował przeciwko obniżce

Następnie przystąpiono do dalszego porządku obrad. Zarząd Związku zobowiązał się od członków Związku odebrać deklaracje zeznania o dochodzie i w terminie takowe bezpłatnie odstawić członkom Związku do Urzędu Skarbowego w Wąbrzeźnie co też uczyniono i deklaracje zebrano od członków.

Wobec wyczerpania się porządku obrad i wyjaśnienia rozmaitych wniosków prezes p. Przybyszewski solwował zebranie o godzinie 22-giej dziękując zebranym za liczne przybycie.

— **Z zebrania placówki Powstańców i Wojaków O. K. VIII. w Kowalewie.** W sobotę dnia 29 ubm. zwołano w świetlicy zebranie miejscowej placówki Powst. i Wojaków O. K. VIII., gdzie zaraz na wstępie jednomyślnie postanowiono udać się gremjalnie do lokalu p. Jóżkowiaka na odbywający się tam wiec na którym z ramienia Związku Obrony Kresów Zachodnich został wygłoszony drugi z cyklu referat: „Niemcy w Polsce" przez kier. szkoły p. Gierszewskiego. Tak ludność miejscowa jak i pozamiejscowa brała liczny udział. Mówca w swem półtora godzinnem przemówieniu dokładnie zanalizował niemiecki stan posiadania w Polsce ze szczególnem uwzględnieniem Ziem Zachodnich, wzywając obecnych do bezwzględnego bojkotowania wszystkiego, co niemieckie.

Huczne oklaski, któremi często mówcy przerywano, były dowodem, że i szersze masy społeczeństwa naszego poczynają rozumieć, że ekspansji gospodarczej Niemców w Polsce

powinniśmy i możemy oprzeć się skutecznie. Na zakończenie wspólnie odśpiewano „Rotę".

Bezpośrednio po zakończeniu tego żywiołowego wiecu odbyło się zebranie Powstańców i Wojaków O. K. VIII., na którem omówiono szereg spraw, dotyczących obchodu w dniu 3 Maja. Następnie prezes p. Skaja podał zebranym do wiadomości, że w niedzielę, odbędzie się ostre strzelanie o P. O. S. ...óra powinna **zdobić pierś każdego** druha a kom. zaznajomił obecnych z warunkami zdobycia. Ze względ una to, że zebranie przeciągnęło się do późnej godziny, odłożono referat, który miał wygłosić kier. szkoły p. Leon Niewiada z Bielska, na jedno z najbliższych zebrań. —

Placówka stale się rozrasta, gdyż na ostatniem zebraniu zapisało się znów kilkunastu nowych członków. Na referenta prasowego wyznaczono p. Wiktora Kuligowskiego z Lipienicy. Hasłem „Wolność" solwował prezes p. Skaja zebranie.

W dzień imienin Staszki, Stasie
Przyjmijcie życzeń naszych słowo
Szczęście miejcie w każdym czasie
Staszki, Stasie, żyjcie zdrowo.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wąbrzeźno, dnia 8 maja 1933 roku

— **Ślub.** Ubiegłej soboty, 6 maja w kościele św. Jana w Toruniu odbył się ślub p. Stanisława **Jaźwieckiego** z Wąbrzeźna dawn. ucznia i później pomocnika naszych Zakładów — z panną Urszulą **Gumowską** z **Torunia** — Młodej Parze z całego serca życzymy „Szczęść Boże" na nowej drodze życia.

Redakcja i Wydawnictwo.

— **Zamiast wieńca** na trumnę śp. St. Portalskiego złożyli w naszej administracji państwo Dąbkowscy 10,— zł na dożywianie biednych dzieci. —

— *Dochód na rzecz T. C. L. w dniu 3 maja.* Kwesta w dniu 3 maja wraz z rozsprzedażą nalepek i chorągiewek oraz zbiór z akademji wieczornej przyniosły T. C. L. piękny dochód w sumie 410,08 zł. Wszystkim ofiarodawcom oraz paniom i paniom, nie szczędzących swych sił składamy na tej drodze swoje najserdeczniejsze podziękowanie.

Żuralska, prezeska, *W. Merk*, skarbnik.

— **Piękne powietrze.** Od kilku dni mamy piękne powietrze. Skutkiem ciepła drzewa zazieleniły się jeszcze bardziej. Wczoraj po południu przeszedł mały deszcz i grzmot. Pomimo tego temperatura nie opadła. Ludność korzystając z pięknej pogody spędziła niedzielę poza murami miasta, w parku, na Podzamku wzgl. w okolicznych lasach.

— **„Tempo dnia".** Ciekawy, ilustrowany dziennik „Tempo Dnia" w cenie 10 gr. do nabycia w administracji naszego pisma.

— **Fałszywy alarm.** Straż Pożarna została zaalarmowana wczoraj wieczorem do pożaru który miał wybuchnąć na wybudowaniu pod Dworzec. Alarm okazał się jednak fałszywy.

— **Z życia Związku Inwalidów.** Wczoraj o godzinie 2-giej w lokalu p. Markuszewskiego odbyło się miesięczne zebranie Związku Inwalidów Wojennych pod przewodnictwem prezesa p. Skrzypczaka. Na zebraniu omówiono sprawy wewnętrzne Związku.

— **Komisja rejestracji pojazdów mechanicznych.** — Komisja dla rejestracji pojazdów mechanicznych będzie urzędowała w Toruniu w **maju dnia 13 i 20-go, w czerwcu dnia 3, 10, 17 i 24-go.**

Właściciele pojazdów, które mają być rejestrowane winni przed terminem rejestracji przynajmniej na 8 dni wnieść do Urzędu Wojewódzkiego podanie o zarejestrowanie pojazdu. —

— **Obchód Tygodnia 10-cio lecia L. O. P. P.** W dniu 1 maja br. odbyło się zebranie organizacyjne Obchodu Jubileuszowego tej poważnej organizacji, która w tym roku swój Tydzień Lotniczy obchodzić będzie od dnia 17 do 21 maja.

Na zebraniu tem utworzony został Obywatelski Komitet, w skład którego wchodzą szereg wybitniejszych obywateli powiatu. — Omawiany był również program Tygodnia Lotniczego. Powiatowym Komisarzem Tygodnia Lotniczego wybrany został p. Kazimierz **Pokorowski**, sekr. Wydz. Powiat., podkomisarzami na miasto Kowalewo p. burmistrz **Küchler** i kupiec p. **Stankiewicz, na Golub** p. burmistrz **Nowakowski.**

Podczas Tygodnia Lotniczego odbędzie się próbny atak lotniczy z udziałem samolotów i zrzucaniem bomb gazowych.

Pozatem wydana będzie odezwa do ogółu kupiectwa, by urządzić specjalne wystawy sklepowe propagandowe L. O. P. P.

Zarząd Powiatowy L. O. P. P. na 3 wystawy najwięcej pomysłowe ofiaruje nagrody. — Szczegóły programu Tygodnia Lotniczego podamy w swoim czasie.

— **Wycieczka krajoznawcza** z Grudziądza przybyła wczoraj do naszego miasta. Z Wąbrzeźna udała się do **Golubia i Dobrzynia** pocem wróciła do Grudziądza.

— **Walny Zjazd Delegatów Ochotniczych Straży Pożarnych powiatu wąbrzeskiego.** W dniu wczorajszym w sali hotelu pod „Orłem" pod przewodnictwem prezesa powiatowego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych p. magr. **Cwinarowicza** odbył się walny zjazd delegatów Ochotniczych Straży Pożarnych pow Wąbrzeskiego przy udziale około 50 delegatów i gości.

Walny zjazd zagaił prezes pow. Ochotniczych Straży Poż. p. magr. Cwinarowicz, składając równocześnie od prezesa Wojewódzkiego Zw. Straży Poż. p. Starosty **Kalksteina** życzenia pomyślnych obrad.

Po odczytaniu protokółu z ost. walnego zjazdu przez sekr. pow. p. **Nowickiego** — prezes pow. p. mag. Cwinarowicz złożył wyczerpujące sprawozdanie z działalności prezesa — podkreślając ofiarność społeczeństwa podczas Tygodnia Strażackiego.

Sprawozdanie sekretarza pow. złożył p. Nowicki zaznaczając, że w Związku Ochot. Straży Poż. zgrupowanych jest z powiatu 27 placówek z blisko 450 członkami. Majątek Straży pow. wąbrzeskiego oceniany jest na 142 tysiące złotych.

Sprawozdanie skarbnika pow. złożył p. **Smiłowski** a sprawozdanie naczelnika pow. p. **Bardjan.** —

W dyskusji nad sprawozdaniami zabierali głos różni członkowie, wyrażając się pochlebnie o dotychczasowej pracy zarządu powiatowego.

Imieniem Komisji Rewizyjnej sprawozdanie złożył p. burm. **Küchler** z Kowalewa prosząc walny zjazd o udzielenie ustępującemu zarządowi absolutorjum, co też uchwalono.

Następnie w myś par. 19 statutu obrano 3 nowych członków zarządu, którzy ustąpili z losowania i to p. p.: **Kontowskiego, Traczyńskiego i Nowickiego.** Wyżej wymienionych obrano ponownie do Zarządu. W miejsce p. Ziętarskiego, który nasz powiat opuścił, obrano na członka zarządu p. **Neumanna** z Czystochlebia. —

Następnie uchwalono jednomyślnie budżet na rok 1933/34 balansujący w dochodach i rozchodach 1.908,15 zł.

Po ustaleniu programu pracy na rok 1933/34 oraz po wolnych głosach w których poruszono różne sprawy — Walny Zjazd zakończył p. prezes mag. Cwinarowicz okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta

— *Nieszczęśliwy wypadek.* W ub. sobotę w godzinach wieczornych wydarzył się przy ulicy Grudziądzkiej tragiczny wypadek. Pod samochód osobowy Tow. Ubezpieczeń „Snop" w Poznaniu, jadący z Grudziądza do Wąbrzeźna wpadła 4-letnia Gierlicka, córeczka wdowy, zamieszkałej przy ul. Grudziądzkiej. Samochód przejechał przez głowę dziewczynki. Pierwszej pomocy nieszczęśliwej udzielił p. dr. Podlaszewski, poczem odwieziono ją do szpitala. Stan jej jest groźny.

— *Raid.* W sobotę rano przejechało przez nasze miasto 28 uczestników raidu z Gdańska udając się do Warszawy z adresem hołdowniczym do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego.

— *Walne zebranie Restauratorów i Karczmarzy na Wąbrzeźno i okolicę.* W ub. sobotę o godz. 11-tej w salce hotelu pod „Orłem" odbyło się przy dość licznym udziale członków, pod przewodnictwem prezesa p. Wincentego *Lewandowskiego* walne zebranie Restauratorów i Karczmarzy na Wąbrzeźno i okolicę. Po zagajeniu zebrania przez prezesa p. *Tralka* w zastępstwie sekretarza, odczytał cały szereg nadeszłych okólników od: Zarządu Głównego Zw. Restauratorów, Izby Skarbowej i innych władz. Zebranie w myśl uchwały Zarządu Głównego Restauratorów postanowiło *nie abonować pism niemieckich i nie wykładać ich w lokalach restauracyjnych.*

W dalszym ciągu obrad poruszono sprawę ciężkiego, katastrofalnego wprost położenia restauratorów i karczmarzy, którym świadczenia podatkowe i socjalne dają się specjalnie we znaki.

W dniu 18 bm. odbędzie się w Grudziądzu zjazd prezesów Zw. Restauratorów, na który to zjazd przybędzie Prezes Izby Skarbowej p. Kossjor. W związku z tem, że Zw. Restauratorów przygotowuje memorjał, prosi się wszystkich członków, by najpóźniej do 15 bm. złożyli u prezesa wszelkie dane co do podatków a w szczególności pod. obrotowego, na jaką sumę złożył zeznanie, ile oszacowała obrotu komisja szacunkowa i ile nałożył urząd skarbowy podatku.

Z kolei przystąpiono do wyboru marszałka zebrania, którym obrano p. K. *Malskiego*, poczem przystąpiono do sprawozdań ustępującego zarządu. Kolejno składali sprawozdania prezes p. *Lewandowski*, skarbnik i zast. sekretarza p. *Tralka*, w imieniu komisji rewizyjnej złożył sprawozdanie p. *Chmielewski*, prosząc o udzielenie absolutorjum zarządowi.

Absolutorjum uchwalono, wyrażając zarządowi serdeczne podziękowanie za dotychczasową pracę. Jako dowód tego zaufania obrano ponownie ten sam zarząd z p. Lewandowskim jako prezesem na czele. Na sekretarza obrano p. *Markowskiego* jun. — resztę członków zostało bez zmiany.

W wolnych głosach p. burmistrz *Schwarz* wyjaśniał kwestje podatkowe itp.

Zebranie zakończono hasłem „Cześć restauratorom!"

— **Powstańcy i Wojacy O. K. VIII. placówka Wąbrzeźno.** Z okazji święta narodowego 3 Maja — odbyła się w dniu 30. IV. br. w auli Gimnazjum Państwowego w Wąbrzeźnie, pod łaskawym protektoratem P. Starosty Kalksteina, Prezesa Powiatowego Powstańców Druha Czarnieckiego i Dyr. Gimnazjum P. Bulandy — uroczysta Akademja, którą zagaił prof. Golik. Okolicznościowe przemówienie bardzo wyczerpujące i treściwe o Konstytucji 3 Maja — wygłosił p. Dziliński.

Uroczystość urozmaicono deklamacjami dziatwy ze szkoły powszechnej. Deklamacja 3 Maj — Zosia Dobrowolska i Słaboniówna — Obrazek sceniczny: „Dziecięce ślubowanie" — harcerki — Hanka Szalińska, Janina Makowska, Stanisława Arszyńska, Gabryela Falaszkówna.

Fortepian: Pruchniewska Janina — skrzypce: Lusia Brzostowiczówna. Wreszcie utworami muzycznemi przy pomocy orkiestry gimnazjalnej i akompanjamencie Pani Szwancowej. — Orkiestra odegrała parę utworów, chór odśpiewał „Myśmy przysięgę narodu", „Pierwszą Brygadę", „Witaj majowa jutrzenko". Po odśpiewaniu „Nie rzucim ziemi" wzniesionym okrzyku na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, P. Prezydenta Ignacego Mościckiego i P. Marszałka Józefa Piłsudskiego — zakończono akademję o godzinie 10.15 pozostawiając w duszach miłe i kochane wrzenie.

Zarząd Placówki składa serdeczne „Bóg zapłać", wszystkim bezimiennym ofiarodawcom, którzy wspomogli p. Iskrze w urządzeniu pogrzebu dla jego syna, tragicznie zmarłego.

Zarząd Placówki zawiadamia, że dnia 10. V. t. j. w środę o godz. 19-tej przy starostwie odbędzie się zbiórka. Obecność wszystkich członków konieczna również p. urzędników itp. celem dokonania podziału placówki na **drużyny bojowe** — zorganizowania **planu alarmowego** na wypadek nieprzewidzianych wystąpień hitlerowskich bojówek.

Placówka liczy 107 członków w tem (przyjętych) 59 urzędników jako członków wspierających — niećwiczących oraz 53 członków czynnych — ćwiczących z czego stale ćwiczy 30—40 ludzi — reszta pracuje w powiecie.

Zarząd prosi o przybycie wszystkich celem ustalenia **planu alarmowego**

Z powiatu

— **Jarantowice.** (Koncert leśny). W niedzielę 14 bm. Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży Męskiej urządza „Wielki koncert leśny" w lesie wrońskim. Zbiórka wszystkich gości o godz. 2-giej po poł. i wymarsz do lasu. Wieczorem w sali p. Kieszkowskiego zabawa taneczna. — Czysty dochód przeznacza się na odnowienie figury w naszej wiosce

— *Wielkie Radowiska.* (Obchód ku czci 3-go maja). Obchód święta 3 maja miał w tut. wiosce przebieg bardzo uroczysty. O godzinie 9,30 zebrały się przed szkołą parafjalne towarzystwa, bractwa i dzieci szkolne. Nadmienić wypada, że towarzystwa i szkoły z M. Radowisk i M. Pułkowa przybyły w ordynku z własnemi orkiestrami. Po wyniesieniu sztandarów z plebanji pod komendą p. Józefa Gołębiewskiego do miejscowego Kościoła, gdzie odprawił uroczyste nabożeństwo ks. prob. dr. Łęgowski.

Po nabożeństwie wyruszył pochód na Plac św. Antoniego, gdzie odbył się uroczysty poranek. Przygrywały 3 orkiestry. Na Poranek złożyły się śpiew i deklamacje dzieci szkolnych pod kierownictwem p. Otylji Myszkowskiej oraz występ chóru kościelnego pod batutą p. organisty Pawłowskiego. Chór odśpiewał marsz wojenny „Do broni" Feliksa Nowowiejskiego, który na słuchaczach wywarł silne wrażenie. Mowę uroczystościową wygłosił p. kierownik Myszkowski i zakończył ją okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej, P. Prezydenta i Marszałka Piłsudskiego. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Rotę" Konopnickiej.

O godz. 8 odbyła się na sali wieczornica ku uczczeniu Konstytucji 3 maja, która składała się z akademji i sztuki teatralnej.

Akademję zagaił prezes S. M. P. p. Jan Kołpacki. Chór kościelny powtórzył pieśni, które odśpiewał podczas Poranku, i ponownie odebrał ogromny aplauz. Uczenica szkoły Jadwiga Zdrojewska wygłosiła wiersz o 3 Maju a patron S. M. P. p. Jan Kołpacki w wymownych słowach przedstawił zebranym, dlaczego obchodzimy rocznicę Konstytucji 3 Maja. Śpiewem wspólnym „Boże coś Polskę" zakończono Akademję.

Na koniec młodzież S. M. P. wystawiła dramat narodowy pt. „Ewa Miaskowska". Treść wzięta jest z czasów obrony Trembowli przeciw Turkom. Cały zespół amatorów wywiązał się z zadania bardzo dobrze, to też podczas końcowej odsłony publiczność była rozruszona do łez. Podziękowanie należy się p. organiście Pawłowskiemu, który z wielkiem poświęceniem sztukę wyćwiczył. Na wyróżnienie zasługują druhny: Cecylja Krajewska, Leokadja Chachowska i Władysława Kalinowska, które dobrą grą przyczyniły się do wczucia się publiczności w treść przedstawionych wydarzeń historycznych.

Po wieczornicy odbyła się zabawa, która na chwilkę zakłóciłi goście wąbrzescy. Przy dźwiękach dobrej orkiestry bawiono się do 3 godziny w nocy. L. P.

— *Mlewo.* (Obchód 3-go Maja). Tegoroczny obchód rocznicy Konstytucji 3-go maja przeszedł w naszej wiosce pod znakiem przygotowania Narodu do obrony Państwa. W przeddzień uroczystości miejscowe oddziały P. W. wieczorem wymaszerowały na nocne ćwiczenia polowe w ramach plutonu. W dniu 3 maja po uroczystej Mszy św. odbyła się akademja w sali p. Ludwikowskiego, zorganizowana przez szkołę. Pieśni patrjotyczne oraz deklamacje wygłosiły b. udatnie dzieci szkolne. Przemówienia okolicznościowe wygłosili kier. szkoły p. Milewski oraz sołtys p. Rygielski. Akademje zakończono „Rotą" i Hymnem Narodowym. Z okazji akademji trzeba zaznaczyć z przyjemnością, że mieszkańcy Mlewa zerwali nareszcie z dziwną bezpodstawną obojętnością do świąt państwowych. Gdy w zeszłym roku na akademji 3-cio majowej było 13 (dosłownie trzynaście) osób, to w tym roku udział w akademji wzięło około 200 osób. Miejmy nadzieję, że w roku przyszłym wszyscy obywatele Mlewa wezmą bezwątpiena udział w uroczystości 3 maja.

Od godz. 14-tej do 19,30 odbyły się zawody strzeleckie z broni wojskowej o Odznakę Strzelecką. Udział w strzelaniu brało 41 rezerwistów. Odznaki Strzeleckie zdobyli: srebrną klasy II: pp. Rygielski Bronisław, Stachowski Teofil, Chmielewski Ludwik, Guziński Maks., Ligaj Węgorzyn, Chmielewski Wacław, Kalinowski Lambert, Ziółkowski Ludwik, Podgórski Edward, razem 9. — Bronzową kl. III: pp. Romanowski Józef, Jaruszewski, Kamiński, Holiński, Drzewuszewski, Ziółkowski Czesław, Nalaskowski A., Mośliński, Rygielski Stan., Szumotalski Bol. — razem 11. Zawodami kierował instruktor P. W. i W. F. ppor. Milewski.

— **Królewska Nowawieś.** (Obchód ku czci 3 Maja). Obchód ku czci wiekopomnej rocznicy Konstytucji 3 Maja odbył się w wiosce naszej okazalej aniżeli inne lata. Rano o godz. 5-tej odbyła się pobudka, a przedpołudniem wszystkie organizacje, towarzystwa i szkoły wysłuchały nabożeństwa w kościele parafjalnym. — Nabożeństwo odprawił ks. prob. Bączkowski.

Po nieszporach wszystkie towarzystwa, organizacje i dzieci szkolne udały się w pochodzie do Wieldządza, gdzie p. Ołtarzewski wygłosił dłuższe przemówieenie, wspominając zakusy Hitlera na polskie Pomorze. Z Wieldządza udano się z powrotem do naszej wsi, gdzie w sali p. Grzeszewskiej odbyła się uroczysta akademja, po której odbyła się zabawa.

— **Z towarzystwa Śpiewu „Harmonja"** Po dłuższej przerwie dzięki staraniom p. Wacława Dygasiewicza Tow. Śpiewu „Harmonja" powołane zostało do życia. Prezesem „Harmonji" został p. Dygasiewicz, który nie szczędzi trudów i znoju by tę placówkę kulturalną utrzymac na najwyższym poziomie.

Mamy nadzieję, że „Harmonja" przy współpracy wszystkich członków zasłynie w całej okolicy jako znakomity zespół śpiewaczy. — Oby tak było z całego serca życzymy.

— **Płużnica.** (Zebranie Stronnictwa Ludowego). Wczorajszej niedzieli odbyło się tu zebranie Stronnictwa Ludowego, na którem wygłosił referat rad. p. Wasilewski.

— **Zieleń.** (Zebranie Powstańców i Wojaków) Ubiegłej niedzieli tj. 7 bm. odbyło się zebranie placówki Powstańców i Wojaków O. K. VIII. w Zieleniu przy licznym udziale członków. — Zebranie zagaił prezes p. Dembek witając delegata zarządu pow. p. Wolnika. Po odczytaniu protokółu i załatwieniu wstępnych formalności p. Wolnik wygłosił referat o Konstytucji 3 Maja. W toku swego przemówienia p. Wolnik nawoływał wszystkich do jednolitej współpracy z Rządem i ugruntowania wolności i potęgi Rzeczypospolitej.

Pomnąc na tyle ofiar i mąk winniśmy starać się przedewszystkiem — idąc za śladem Wodza Marszałka J. Piłsudskiego — aby tą wolność ugruntować jaknajofiarniejszą pracą dla dobra Państwa.

Następnie p. prezes Dembek złożył szczegółowe sprawozdanie z obchodu 3 Maja i z zabawy urządzonej w tym dniu, poczem ułożono program pracy w placówce w miesiącu maju.

W wolnych głosach uchwalono jednogłośnie, że każdy członek na swój koszt sprawi sobie czapkę wojacką, rezygnując ze skromnych funduszów kasy. Zebranie zakończono hasłem „Wolność".

Dodać należy, że placówka Powst. i Wojaków Zieleń dzięki prezesowi p. Dembkowi rozwija się b. intensywnie o czem świadczą ostatnie prace placówki.

Walny Zjazd dziennikarzy pomorskich odbył się w Tczewie

GDYNIA. W Tczewie odbył się w sobotę doroczny walny zjazd syndykatu dziennikarzy pomorskich pod przewodnictwem delegata głównego zarządu syndykatu dziennikarzy polskich z Warszawy redaktora Dunin-Wąsowicza w otoczeniu senjora dziennikarzy pomorskich p. red. **Rakowskiego** i red. **Konarskiego.**

Do nowego zarządu wybrano: red. Formańskiego z Bydgoszczy (prezes), red. Dolińskiego z Grudziądza i Rożańskiego z Torunia (wiceprezesi), p. Dobrostańskiego z Torunia (sekretarz), red. Bigońskiego z Bydgoszczy (skarbnik). Walny zjazd, jednoczący całą polską prasę pomorską, uchwalił następującą rezolucję: „Pomorze jest prastarą ziemią polską, zamieszkałą w olbrzymiej większości przez żywioł polski. Łączy ono 32-miljonowe państwo z Bałtykiem, dostęp zaś do morza jest istotnym warunkiem naszej niepodległości politycznej i niezależności gospodarczej. Naród polski już niejednokrotnie w rozmaitej formie wyraził opinję, iż każdy atak na Pomorze odeprze z bronią w ręku. Prasa polska na Pomorzu bez względu na odcień polityczny uważa się za wyraz opinji narodu polskiego i zawsze będzie otwarcie występowała przeciwko zakusom rewizjonistycznym".

Pozatem uchwalono zwrócić się do kolegów posłów z apelem, aby na najbliższej sesji sejmowej wnieśli projekt ustawy dziennikarskiej, opracowany w porozumieniu z zarządem syndykatu dziennikarzy polskich w Warszawie.

Dziennikarzy pomorskich gościł w Tczewie Magistrat z wiceburmistrzem Hemplem na czele.

RUCH TOWARZYSTW

—**Baczność! Powstańcy i Wojacy Placówka Wąbrzeźno.** Dnia 10 maja br. o godz. 18.45 odbędą się ćwiczenia w Straży Pożarnej.

Obecność wszystkich członków obowiązkowa. — Komendant.

— **Baczność członkowie P. O. S.** Ćwiczenia na boisku P. W. i W. F. odbywać się będą tymczasem, aż do definitywnego, stałego przydziału pewnych terminów, w środy i piątki od godz. 17—19, począwszy od środy 10 bm. Dla P. T. członków, którzyby mogli ćwiczyć dopiero później — rezerwuje się jeszcze dalszą godzinę 19—20-tej.

URZĘDOWE SPRAWOZDANIE TARGOWE KOMISJI NOTOWANIA CEN

Poznań dnia 6. 5. 33 r.

BYDŁO:

Woły:	
pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	64—68
mięsiste tuczone młodsze do lat 3	56—60
mięsiste tuczone starsze	48—52
miernie odżywione	8—42
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	58—62
tuczone mięsiste	50—54
nietuczone, dobrze odżywione starsze	40—44
miernie odżywione	36—38
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—66
tuczone mięsiste	54—58
nietuczone dobrze odżywione	36—40
miernie odżywione	24—32
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	64—66
tuczone mięsiste	56—60
nietuczone, dobrze odżywione	48—52
miernie odżywione	38—42
Młodzież:	
Dobrze odżywione	38—42
miernie odżywione	34—38

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: **Alfons Szczuka** — Wąbrzezno, ul. Mickiewicza nr. 1.

Dziś o godzinie 23,30 zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zaopatrzony Sakramentami św. mój drogi mąż, nasz kochany ojciec i dziadek

ś. p.

Stanisław Portalski

przeżywszy lat 61

o czem donosi wszystkim krewnym i znajomym w ciężkim smutku

żona i dzieci

Wąbrzeźno, dnia 5 maja 1933 r.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 10 V. 1933 roku o godzinie 9-tej eksportacja do kościoła, poczem wyprowadzenie zwłok na cmentarz.

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 10 maja br. o godz. 11-tej sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę u p. **M. Motyla w Golubiu Rynek:** 308/33

100 mtr. rozmaitego materjału na ubrania, 85 par kaloszy męskich, 15 par półbucików męskich, 80 par damskiego obuwia, 30 swetrów damskich — w łącznej wartości szacowania 3.800,— zł.

Przedmioty oglądać można przed licytacją.

(—) Litwin, kom. sąd. w Golubiu.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 9 maja br. o godz. 9 przed poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę u p. **Pawła Sipy w Wąbrzeźnie ul. Hallera:** 1043/33

kredens, zegar, radjo-odbiornik kanapę, stół, dywan.

Główczewski, kom. sądu Grodzk. w Wąbrzeźnie

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 10 maja br. o godz. 2 po poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę u p. **Józefa i Pauliny Hildebrandtów w Płużnicy:** 676/33

2 jałówki

Główczewski, kom. sądu Grodzk. w Wąbrzeźnie

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 10 maja br. o godz. 1.30 po poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę u p. **Władysława Motyckiego w Płużnicy:** 1702/33

kartoflarkę

Główczewski, kom. sądu Grodzk. w Wąbrzeźnie

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 10 maja br. o godz. 10.30 sprzedawać będę najwięceej dającemu za gotówkę u p. **Antoniego Golusa w Golubiu Rynek:** 166/33

1 wiolonczelo

Litwin, kom. sąd. w Golubiu

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 10 maja br. o godz. 12-tej sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę u p. **Bolesława Gumińskiego w Golubiu ul. Toruńska:** 99/33

około 6 fur jęczmienia, około 6 fur żyta, bufet, biurko, stół z 8 krzesłami, starą kanapę, 10 indyków, 10 kur oraz zbiór z 3 morgów kartofli. —

(—) Litwin, komornik sąd. w Golubiu

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

Dnia 12 maja br. o godz. 13-tej sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę **w Nowejwsi: samochód firmy „Ford", 2 bryczki i 33 jałówki po 2 lata.** 335/33

Zbiórka reflektantów przed majątkiem.

Przedmioty oglądać można przed licytacją.

Litwin, kom. sąd w Golubiu.

Postępowy angielski w zamian za polski

WYUCZĘ

Zgłoszenia: Wolności 26

Unieważniam

zgubione dnia 2 maia br. świadectwo przemysłowe i licencję na nazwisko

Marja Tarnawa

Jaja wylęgowe

kur czystej rasy Plymouth-Roks (jastrzębiate) ma na sprzedaż po bardzo niskiej cenie

Józef Kurzyński

Wąbrzeźno, Wolnosci 24

JAJA WYLĘGOWE

indycze (mamut) wszelkiej ilości sprzedaje

Probostwo Król. Nowawieś